

Augstskolu pasniedzējus sūta bezalgas atvaļinājumos

Autors: Zane Stankeviča / NRA.lv / 9. aprīlis 2009, 11:31

"Tikai nerakstiet vārdu, citādi mani atlaidīs!" saka kāda Latvijas Lauksaimniecības universitātes (LLU) pasniedzēja. Laikā no 3. līdz 6. aprīlim šajā augstskolā darbs ir apstājies, jo visi darbinieki aizsūtīti bezalgas atvaļinājumā.

Pasniedzēji norāda, ka saprot nepieciešamību šādi rīkoties, taču protestē pret veidu, kā tas tiek darīts – vadība vienkārši noliek priekšā sarakstu, kas visiem jāparaksta, pretējā gadījumā tiek gatavots atlaišanas rīkojums. Kaut arī augstskolas apņēmības saglabāt studiju kvalitāti arī dramatiskā finansējuma samazinājuma apstākļos, ne visām tas izdodas. Domājot par izdzīvošanu, ciest nākas arī prioritārajam resursam – pasniedzējiem. Visgrūtāk kļūst tām augstskolām, kas visvairāk atkarīgas no valsts piešķirtā finansējuma.

Sākot ar maiju, LLU pasniedzējiem algas tiks samazinātas par 20%. Kā norāda pasniedzēja, kas savu vārdu nevēlējās publiskot, algu cirpšana būtu notikusi jau no 1. aprīļa, taču likumdošana paredz, ka par šādiem lēmumiem darba ņēmējs jābrīdina vismaz mēnesi iepriekš. Lai jau šomēnes varētu maksāt mazāk, pasniedzēji aizsūtīti bezalgas atvaļinājumā. Tas gan nenozīmē, ka mācībspēki šajās dienās laiski bauda saulīti, jo mācību process pavasarī ir īpaši aktīvs – studenti gatavo bakalaura un maģistra darbus, lūdz konsultācijas, kāro parādus, tāpēc lielākajai daļai pasniedzēju ir darba pilnas rokas arī piespiedu atvaļinājuma laikā, raksta [NRA.lv](http://nra.lv)

"Pārsvarā visi ir sašauti, īpaši lektori un asistenti, jo tas būtiski ietekmē viņu ienākumus – viņiem nepaliek no kā dzīvot. Ja tiktu veiktas strukturālas izmaiņas, mēs tas atbalstītu, bet tagad liekas negodīgi. Izdevumus var samazināt arī citādi, racionālāk, nevis uz mācībspēku rēķina," saka pasniedzēja. Viņa arī norāda, ka darbinieki vēlētos no vadības sagaidīt labāku attieksmi. "Ja vēl būtu kādas uzrunāšanas, bet nē – ne izskaidro, ne motivē, bet vienkārši nostāda fakta priekšā: ja neparakstīs vienošanos, atlaidīs. Tas ir pazemojoši, ka darba devējs var izrīkoties šādi pēc savas sirds patikas."

LLU Preses daļas vadītājs Juris Kālis gan Neatkarīgajai norādīja, ka visi lēmumi tiek pieņemti demokrātiskā ceļā un iepriekš tiek izrunāti struktūrvienību sanāksmēs un rektorāta sēdēs. "Rektors nevar izrunāties ar katru darbinieku atsevišķi. Tā nav tiesa, ka viņiem piedraudēts, ka par sūdzēšanos atlaidīs, bet bailes var būt katram – tā ir ikvienā darbavietā," skaidro J. Kālis. Gan LLU, gan citas augstskolas norāda, ka ar esošo samazinājumu ir izdevies tikt galā, taču bažijas, ka nākotnē finansējums arī augstākajai izglītībai varētu tikt samazināts vēl vairāk.

Diemžēl līdzīga situācija ir arī Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU). Sākotnēji paredzēto 29 miljonu vietā augstskolai piešķirti vien 19 miljoni, tāpēc jau gada sākumā atlikušas tikai divas alternatīvas, ko piedāvāt darbiniekiem, – vai nu par trešdaļu samazināt algas, vai iet prom no darba. Šā iemesla dēļ atlūgumus iesnieguši un darbu pametuši gandrīz 40 cilvēku – lielākā daļa no tiem lektori, kuriem darbs augstskolā nav pamatnodarbošanās, ar citiem vienkārši nav pagarināts līgums.

"Mācību process nav vienkāršs – tas ir intensīvs, prasa daudz enerģijas, piepūles. Tiem, kas ir vecāki, mēs dodam mājienu ar sētas mietu, vai tie tomēr negrib prasies un iet pelnītā atpūtā. Ir pasniedzēji, kas paši izvēlas mierīgas vecumdienas, taču citi apņēmies strādāt, kamēr vien veselība ļauj," atzīst RTU rektors Ivars Knēts. Pēc algu samazināšanas gan augstskola nevienu bezalgas atvaļinājumā sūtīt negrasās.

Tik dramatiskus soļus neplāno spert arī Latvijas Universitāte (LU), "ja vien Latvijas valsts plāni attiecībā uz augstākās izglītības finansējumu turpmāk nesola vēl kādus krasus pārvērsienus", saka LU Attīstības un plānošanas departamenta Stratēģijas nodaļas vadītājs Juris Pūce. Tiesa, atsevišķās fakultātēs dažiem pasniedzējiem nācies pieņemt neapmaksātas brīvdienas janvāra beigās un februāra sākumā. Valsts piešķirtais finansējums tiek sadalīts pa programmām, tāpēc fakultātēs, kur mazāk studentu, nācies izšķirties par šādu soli. "Kopumā šāda sistēma nav plānota. Atsevišķos gadījumos samazināta darba samaksa, bet LU kā prioritāti izvirzījusi akadēmiskā personāla saglabāšanu," uzsver J. Pūce. Augstskola jau laikus spērusi soļus, lai samazinātu finansējumu atbilstoši piešķirtajiem līdzekļiem, tāpēc darbinieku atlaišana vai sūtīšana bezalgas atvaļinājumā netiek plānota.